

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 66g/2018

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 370 alin. (1) din Codul penal
(*abuzul de putere, excesul de putere sau inacțiunea la exercitarea puterii*)

CHIȘINĂU

11 iunie 2018

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 66G/2018
(ABUZUL DE PUTERE, EXCESUL DE PUTERE
SAU INACȚIUNEA LA EXERCITAREA PUTERII)

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 29 mai 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 11 iunie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „sau intereselor de serviciu” de la articolul 370 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de către dl avocat Ion Buliga, în dosarul nr. 1-310/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 29 mai 2018 de către dl judecător Grigore Manoli din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 29 martie 2017, dl V. Șcerbina a fost pus sub învinuire pentru faptul că prin efectuarea superficială a controalelor armamentului din depozit a facilitat sustragerea unei arme, încălcând astfel mai multe dispoziții legale și regulamente care se referă la obligația militarului de a păstra și administra eficient patrimoniul militar din dotare. Totodată, dlui V. Șcerbina i se impută că a încălcat un ordin al comandantului unității militare prin care primul era obligat să verifice prezența și starea armamentului. Acțiunile dlui V. Șcerbina au fost încadrate de către procuror sub prevederile articolului 370 alin. (1) din Codul penal [Abuzul de putere, excesul de putere sau inacțiunea la exercitarea puterii]. Pe 31 martie 2017, cauza penală a fost trimisă la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pentru a fi examinată.

4. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Ion Buliga a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „sau intereselor de serviciu” de la articolul 370 alin. (1) din Codul penal.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 66G/2018
(*ABUZUL DE PUTERE, EXCESUL DE PUTERE
SAU INACȚIUNEA LA EXERCITAREA PUTERII*)

5. Prin încheierea din 22 mai 2018, instanța de judecată a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante al Codului penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 370 Abuzul de putere, excesul de putere sau inacțiunea la exercitarea puterii

„(1) Abuzul de putere sau de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu de către șef sau de către o persoană cu funcție de răspundere, inacțiunea la exercitarea puterii, dacă acestea au cauzat victimei **sau intereselor de serviciu** daune în proporții considerabile,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 950 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni soldate cu urmări grave

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 66G/2018
(*ABUZUL DE PUTERE, EXCESUL DE PUTERE
SAU INACȚIUNEA LA EXERCITAREA PUTERII*)

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) pe timp de război;

b) în condiții de luptă,

se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 12 ani.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că textul „sau intereselor de serviciu” în calitate de urmare prejudiciabilă a infracțiunii prevăzute de articolul 370 alin. (1) din Codul penal este descris extrem de vag și nu este previzibil pentru subiecții cărora se adresează, în măsura în care aceștia să-și poată adapta conduita în vederea respectării legii penale. Autorul excepției menționează că urmările prejudiciabile criticate nu sunt definite de prevederile articolului 126 din Codul penal, fapt care permite aprecieri subiective.

9. În acest sens, autorul excepției de neconstituționalitate consideră că dispozițiile criticate contravin articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție, cu privire la calitatea legii.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Ion Buliga, în dosarul nr. 1-310/17, aflat pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Centru, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „sau intereselor de serviciu” de la articolul 370 alin. (1) din Codul penal.

14. De asemenea, Curtea constată că autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile contestate sunt contrare articolului 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție, cu privire la calitatea legii.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul solicită declararea neconstituționalității textului de lege criticat făcând referire, în motivarea sesizării, la soluțiile adoptate de Curte în

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 66G/2018
(ABUZUL DE PUTERE, EXCESUL DE PUTERE
SAU INACȚIUNEA LA EXERCITAREA PUTERII)

Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 și în Hotărârea nr. 33 din 7 decembrie 2017, prin care textul „intereselor publice sau” de la articolele 327 alin. (1) și 328 alin. (2) din Codul penal a fost declarat neconstituțional, pentru că nu corespunde cerințelor de calitate a legii, impuse de Constituție. Astfel, autorul excepției consideră că textele declarate neconstituționale sunt similare cu textul de lege criticat în prezenta cauză.

16. Cu titlu preliminar, Curtea relevă că în jurisprudența sa Curtea Europeană a menționat că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi. Persoanele care au o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor (*Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 65; *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, §145).

17. Sub aspectul domeniului de reglementare, Curtea observă că textul legal criticat se referă la obiectul juridic al unei infracțiuni din domeniul militar, pe când în cazurile examinate anterior infracțiunile atentau la buna desfășurare a activității din sfera publică. Astfel, domeniul de reglementare al dispozițiilor contestate este mai limitat decât în cazurile precedente.

18. Cu privire la sfera și statutul destinatarilor săi, Curtea constată că subiect al infracțiunii prevăzute de articolul 370 alin. (1) din Codul penal poate fi doar militarul care este șef sau persoană cu funcție de răspundere. Însă, în cazul infracțiunilor de abuz de serviciu sau exces de putere examinate anterior, subiect al infracțiunii putea fi orice persoană publică. Așadar, sfera de incidență a textului contestat este mai limitată și sub acest aspect.

19. Curtea menționează că textul de lege contestat diferă de cel examinat anterior și prin faptul că previzibilitatea textului „intereselor publice” era afectată de existența mai multor forme de răspundere (penală, contravențională și disciplinară), nefiind stabilită o delimitare clară între acestea, pe când în prezenta cauză există doar două forme de răspundere (penală și disciplinară), aplicarea lor fiind dependentă de existența sau de lipsa daunelor în proporții considerabile.

20. Totodată, spre deosebire de noțiunea „intereselor publice”, Curtea observă că noțiunea „intereselor de serviciu” de la articolul 370 alin. (1) din Codul penal este mai restrânsă, fiind clar că aceasta se referă la interesele serviciului militar. Noțiunea în discuție are o legătură intrinsecă cu sarcinile militarului care decurg din desfășurarea serviciului militar. Sarcinile militarului sunt reglementate expres prin legi speciale și regulamente militare. De asemenea, obligațiile militarului pot să decurgă din anumite ordine interne. Astfel, în cauze precum cea din față, persoanele sunt obligate să verifice prezența și starea armamentului în baza unui ordin al comandantului unității militare (a se vedea § 3 *supra*).

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 66G/2018
(ABUZUL DE PUTERE, EXCESUL DE PUTERE
SAU INACȚIUNEA LA EXERCITAREA PUTERII)

În acest context, Curtea reține că militarul poate prevedea că în cazul săvârșirii abuzului de putere sau de serviciu, a excesului de putere, a depășirii atribuțiilor de serviciu sau în cazul inacțiunii el acționează contrar intereselor serviciului militar. Astfel, consecințele unui asemenea comportament sunt suficient de clare pentru un militar.

21. Mai mult, Curtea consideră că abuzul de putere sau de serviciu, excesul de putere, depășirea atribuțiilor de serviciu sau inacțiunea în sensul articolului 370 din Cod sunt, prin natura lor, inconciliabile cu interesele serviciului militar. Chiar și atunci când aceste fapte nu produc urmări considerabile și sunt pedepsite sub formă disciplinară, acțiunile de abuz sau exces nu pot fi conforme intereselor de serviciu. Prin urmare, Curtea menționează că este superfluă definirea exactă a acestor termeni.

22. Așadar, Curtea reține că textul „sau intereselor de serviciu” de la articolul 370 alin. (1) din Codul penal este redactat în mod clar și previzibil, în conformitate cu articolele 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție. Prin urmare, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „sau intereselor de serviciu” de la articolul 370 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de către dl avocat Ion Buliga, în dosarul nr. 1-310/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 11 iunie 2018
DCC nr. 53
Dosarul nr. 66g/2018*